

ОГЛЯД НОВИХ (2015) КЛІНІЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТИРЕОЇДНОЇ АСОЦІАЦІЇ (АТА) ЩОДО ВЕДЕННЯ ДОРΟΣЛИХ ПАЦІЄНТІВ З ТИРЕОЇДНИМИ ВУЗЛАМИ ТА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИМ РАКОМ ЩИТОВИДНОЇ ЗАЛОЗИ

(Додатки до статті, опублікованої у № 4(52)/2015)

Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України, м. Київ

Черенько Сергій Макарович

д-р мед. наук, проф., зав. відділу ендокринної хірургії

01021, м. Київ, Кловський узвіз, 13-А

Тел.: (044) 564-09-20

E-mail: sergmakar5@gmail.com

Таблиця 6

Сонографічні критерії для виконання тонкоголкової аспіраційної біопсії (ТАПБ) тиреоїдних вузлів

Ступінь підозри	УЗД ознаки	Ризик раку	ТАПБ доцільна при розмірі
Високий	Солідний гіпоехогенний вузол або солідно-гіпоехогенний компонент в частково-кістозному вузлі з однією чи більше ознаками: нечіткі краї, мікрокальцифікати, форма з висотою більше ширини, кальцифікований обідок з невеликим проникненням м'якотканинного компонента, ознаками екстратиреоїдної інвазії	70-90%	≥1 cm
Проміжний	Гіпоехогенний солідний вузол з гладенькими рівними краями без мікрокальцифікатів, ознак екстратиреоїдної інвазії або висоти, що більше ширини	10-20%	≥1 cm
Низький	Ізоехогенний або гіперехогенний солідний вузол, або частково кістозний вузол з ексцентричною солідною ділянкою без мікрокальцифікатів, ознак екстратиреоїдної інвазії або висоти, що більше ширини	5-10%	≥1,5 cm
Дуже низький	Губчастий або частково кістозний вузол без зазначених вище сонографічних ознак	<3 %	≥2 cm
Доброякісний	Чиста кіста (без солідного компонента)	< 1 %	Не потрібна

Таблиця 7

Класифікація результатів цитологічних висновків тиреоїдних вузлів (Bethesda System, 2009)

Клас 1. Неінформативні (неадекватний або недостатній матеріал): зразки, що підготовлені з технічними помилками, або недостатня кількість фолікулярних клітин – ризик раку 1–4%
Клас 2. Доброякісні (або негативні до діагнозу раку): включають колоїдні чи гіперпластичні вузли, Хасімото або гранулематозний тиреоїдити, або кісти – ризик раку 0–3%
Клас 3. Атипія неясного значення або фолікулярне ураження неясного значення (AUS/FLUS): ризик раку 5–15%
Клас 4. Фолікулярна неоплазія (пухлина) або підозра на фолікулярну неоплазію (FN/SFN): ризик раку 15–30% – всі зразки фолікулярної будови, в тому числі фолікулярні неоплазії, Гюртле-клітинні ураження, фолікулярний варіант папілярного раку
Клас 5. Підозра на рак (SFM): ризик раку 60–75% – зразки, які мають ознаки малігнізації, але не містять усіх діагностичних критеріїв раку
Клас 6. Злоякісні: ризик раку 97–99%

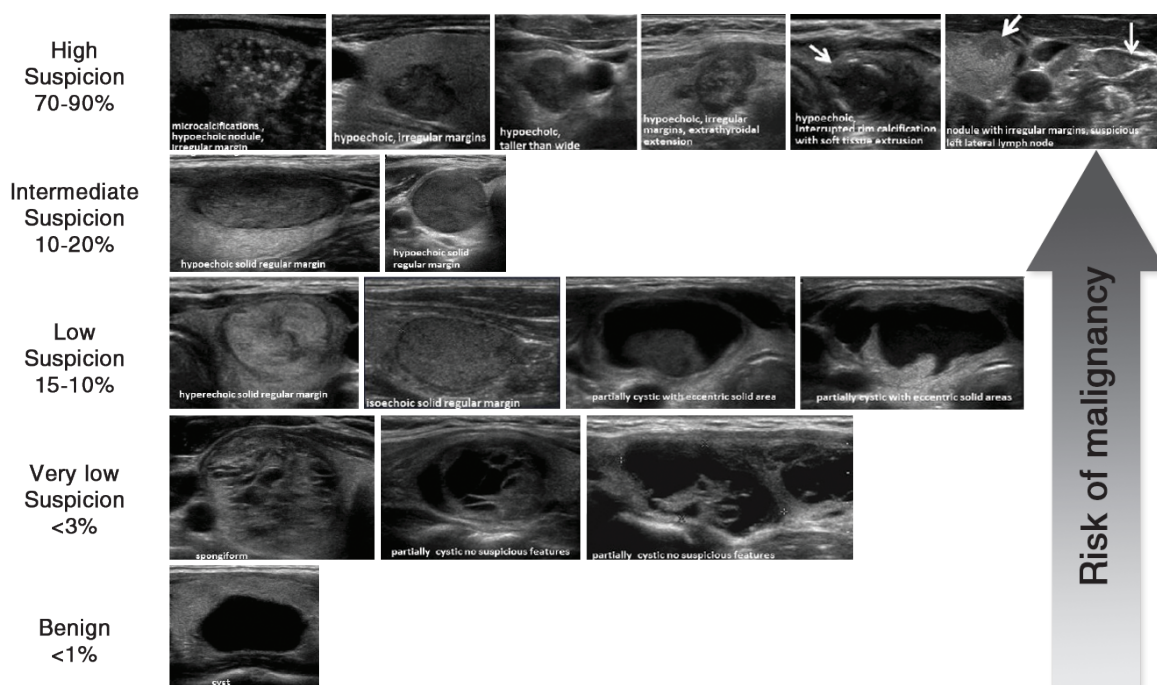

Рис. 2. Типові сонографічні ознаки тиреоїдних вузлів різних категорій ризику виявлення раку.

Високий ризик: значна екстраорганна інвазія, неповна резекція пухлини, дискантні метастази або уражені лімфатичні вузли розміром >3 см	- Фолікулярний рак з широкою васкулярною інвазією (30-55%) - pT4a із значною екстратиреоїдною інвазією (30-40%) - pN1 з екстранодальною інвазією, >3 уражених лімфовузлів (40%) - Папілярний рак >1 см, TERT±BRAF мутації (40%) - pN1, хоча б один лімфовузол >3см (30%) - Папілярний рак, екстратиреоїдна інвазія, BRAF мутація (10-40%) - Папілярний рак, васкулярна інвазія (15-30%)
Проміжний ризик: агресивний гістологічний варіант, мінімальна екстра-тиреоїдна інвазія, судинна інвазія або більше 5 уражених лімфатичних вузлів (0,2–3 см)	- Клінічні метастази до лімфовузлів N1 (20%) - pN1, >5 уражених лімфовузлів (20%) - Інтратиреоїдний папілярний рак, <4 см, BRAF мутація (10%) - pT3, мінімальна екстратиреоїдна інвазія (3-8%)
Низький ризик: інтратиреоїдний диференційований рак ЩЗ, ≤5 уражених лімфатичних вузлів розміром <0,2 см	- pN1, всі лімфовузли <0,2 см (5%) - pN1, <5 уражених лімфовузлів (5%) - Інтратиреоїдний папілярний рак, 2-4 см (5%) - Мультифокальна папілярна мікрокарцинома (4-6%) - pN1, без екстранодальної інвазії, ≤3 уражених лімфовузлів (2%) - Фолікулярний рак з мінімальною інвазією (2-3%) - Папілярний інтратиреоїдний рак, <4 см, BRAF wild type (1-2%) - Інтратиреоїдна уніфокальна папілярна мікрокарцинома, BRAF мутація (1-2%) - Інтратиреоїдний інкапсульований фолікулярний варіант папілярного раку (1-2%) - Уніфокальна папілярна мікрокарцинома (1-2%)

Рис. 4. Клініко-морфологічна класифікація ризику рецидивів (вказаний у відсотках) ДРЩЗ з урахуванням додаткових критеріїв (за рекомендаціями АТА 2009 із доповненнями АТА 2015 року), коли після початкового лікування структурні пухлинні осередки не визначаються.

Характеристики випадків диференційованого раку щитоподібної залози за критеріями ATA з оцінки ризику рецидивів та стадіювання за AJCC/TNM класифікацією, що можуть впливати на показання до призначення лікування радіоактивним йодом після операції

ATA група ризику рецидиву Стадія	Опис	Існування доказової бази, що свідчить на користь покращення хворобоспецифічного виживання завдяки застосуванню ¹³¹ I-абляції	Існування доказової бази, що свідчить на користь покращення вільного від хвороби виживання завдяки застосуванню ¹³¹ I-абляції	Чи показано застосування після операції ¹³¹ I-абляції?
ATA низький ризик T1a <i>N0, Nх</i> <i>M0, Mх</i>	Розмір пухлини ≤1 см (уніфокальна або багатофокусна)	Ні	Ні	Ні
ATA низький ризик T1b, T2 <i>N0, Nх</i> <i>M0, Mх</i>	Пухлина 1–4 см	Ні	Суперечливі дані спостереження	Загалом – ні. Можна розглядати для випадків з агресивною гістологією або судинною інвазією (ATA проміжний ризик).
ATA низький - проміжний ризик T3 <i>N0, Nх</i> <i>M0, Mх</i>	Пухлина >4 см	Суперечливі дані	Суперечливі дані спостереження	Необхідно враховувати наявність інших негативних чинників. Можливо, доцільно для пацієнтів похилого віку.
ATA низький - проміжний ризик T3 <i>N0, Nх</i> <i>M0, Mх</i>	Мікроскопічна екстратиреоїдна інвазія в пухлині будь-якого розміру	Ні	Суперечливі дані спостереження	Загалом надається перевага застосуванню з погляду на зменшення ризику рецидивів. Для невеликих пухлин, можливо, недоцільно.
ATA низький - проміжний ризик T1-3 <i>N1a</i> <i>M0, Mх</i>	Метастази до лімфовузлів центрального компартменту (VI група)	Загалом – ні, за виключенням пацієнтів віком ≥45 років	Суперечливі дані спостереження	Загалом надається перевага застосуванню. Водночас недостатньо даних для виправдання застосування за наявних <5 мікроскопічних метастазів, за відсутності інших несприятливих факторів.
ATA низький - проміжний ризик T1-3 <i>N1b</i> <i>M0, Mх</i>	Наявність метастазів у латеральних або медіастинальних лімфовузлах ший	Загалом – ні, за виключенням пацієнтів віком ≥45 років	Суперечливі дані спостереження	Загалом надається перевага застосуванню з погляду на зниження частоти рецидивів та персистенції. Насамперед, за великої кількості макроскопічних або клінічних метастазів, екстранодальної інвазії, при похилому віці.
ATA високий ризик T4 <i>Будь-який N</i> <i>Будь-який M</i>	Будь-який розмір за наявної макроскопічної екстратиреоїдної інвазії	Так	Так	Так
ATA високий ризик M1 <i>Будь-який T</i> <i>Будь-який N</i>	Віддалені метастази	Так	Так	Так

Дата надходження до редакції 10.02.2016 р.